

Stejlepladsen

kunne dog bruges på fornuftige gøremål – som for eksempel reparation af fiskeredskaber og garn.

I 1960'erne begyndte fiskerne i fjorden at forsvinde på grund af forurening. Situationen blev værre år for år, og samtidig ændrede bygningen af dæmningen både floraen og faunaen i Hjarbæk Fjord. For at overleve fangede fiskerne sild i fjorden i april/maj og i november/december. I sommermånederne var kutterne nødt til at fiske på Vesterhavet, og i vintermånederne fiskede de fra Grenå, Ebeltoft eller Århus.

Bygningen af dæmningen i 1966 betød en nedgang i fiskeriet i Hjarbæk Fjord med 90%.

Da sluserne blev åbnet i 1991 kom der igen tilførsel af saltvand til fjorden, og saltvands planter og fisk er vendt tilbage.

I årene omkring 1990 gik en del af erhvervsfiskerne over til udelukkende at skrabe muslinger. Således er muslingeskrabning i dag (2007) grundlaget for den lokale fiskerflåde, idet muslingebestanden er blevet rigere og rigere i Limfjorden. Fiskerne samarbejder om at koordinere skrabningen og om at flytte muslingerne til de bedste miljøer.

Sundstrup har i dag seks muslingekuttere i havnen, hvor deres aktivitet præger livet i byen og på fjorden. Kutterne har også tilladelse til at skrabe østers, som er på vej tilbage i Limfjorden. Disse østers har ry for at være af den fineste kvalitet i Europa.

Tæt ved fiskerhuset ligger stejlepladsen, som fiskerne for mange år siden brugte som en tørre- og oplagsplads for fiskeredskaber. Fiskerne har altid brugt dette stykke klit til at trække deres ålevod, ruser og sildegarn op til tørring.

I 1900-tallet var bundgarn og ruser lavet af egyptisk bomuld og skulle tørres hver dag. Hvert forår inden tjæringen skulle garnene koges i bark. Tjæren blev hældt i en stor, støbt gryde på stejlepladsen og opvarmet. Garnet fik en tur i tjæren og blev hængt til afdrykning på en stor rist. Herefter blev garnet spredt ud på stejlepladsen til tørring. Et hårdt og beskidt arbejde.

I 1947 og i de følgende år byggede fiskerne de første karakteristiske træhuse på stejlepladsen. De gamle fiskerfamilier byggede hver deres huse, som gennem tiden blevet udbygget, så der i dag fortsat er plads til opbevaring og håndtering af fiskeudstyr. I dag kan man ved fiskerhusene stadig se rester af de gamle tjærebårde.

Fiskeri ved Sundstrup, bemærk Ulbjerg Klint i baggrunden.

Kilder: borgere i Sundstrup, diverse materialer fra Ulbjerg Lokalhistorisk Arkiv, www.viborglanddistrikter.dk og bøgerne:

"Ved den blå fjords kyster" af Henrik Bugge Mortensen og
"Jægere og fiskere ved Limfjorden i 100 år" af Jens Østergaard.

Plancher og foldermaterialer udarbejdet af www.grobund.com og
www.degngrafik.dk i tæt samarbejde med Sundstrup Borgerforening.

Fiskeriet
v/Sundstrup

Fiskerhuset er genopført af frivillige Sundstrup borgere i 2007 og tjener dels som samlingssted for landsbyen og dels som rammen om en fortælling om det lokale fiskerliv. I huset har vi udstillet en del af de redskaber og garn, som vores forfædre brugte på fjorden.

Fiskeri har igennem mange generationer været en del af livsgrundlaget for mange mennesker i Sundstrup og langs fjorden. Ofte var det dog ikke muligt udelukkende at leve af fiskeriet, så mange supplerede fiskeriet med arbejde i landbruget og bjærgning af tang.

Der kunne være store udsving i mængden af fisk i fjorden, ligesom vejret altid har spillet en afgørende rolle for livet som fisker. Nogle vintre lå pakisen tungt over vandene og tvang fiskerne til at holde fri fra fiskeriet i flere måneder.

Fisk landes på Sundstrup Havn

En af de gamle fiskere, Jens Møller Jensen fra Sundstrup, fortalte i et tidligere interview: "Det har altid været usikkert at være fisker, men jeg har aldrig haft lyst til andet. Det er spændende, hver gang man sejler ud for at se, hvad der er i garnene. Er der nu 12 eller måske 120 ål? "

Sildefiskeri

Fra 1940'erne blev der fisket med åluser og sildebundgarn. Ud over ål og sild bestod fangsten af havørred og en del flad-fisk. Jens Møller Jensen fortæller: "På en enkelt nat fangede jeg med 28 åluser i Hjarbæk Fjord 1.100 pund ål. I dag skal man være heldig, hvis man kan få 11".

I 1948 skiftede Jens Møller Jensen fiskekrogen ud med det noget større "Penalhus" og fiskede da både i Lovns Bredning og i Skive Fjord. Den største fangst i et enkelt bundgarn var på 22.000 pund sild ud for Ulbjerg Klint.

Var vejret med fiskerne kunne en anden 'fjende' vise sig at stille forhindringer i vejen: Fiskerikontrollen, som kunne dukke op i perioder, hvor der var såkaldte 'låste vande' i Hjarbæk Fjord, hvor fiskerne skulle betale en afgift for at få lov til at fiske. I et halvt år fra maj til midten af oktober var det således forbudt at fiske med ålevod. Forbudet blev nu ikke strengt overholdt af alle. Fiskerne havde et sindrigt advarselssystem, der omfattede blus langs kysterne eller 'lys i patterne' – bål på en af de to bronzealderhøje syd for Virksund dæmningen, der i daglig tale kaldes 'Marens Patter'. Ved dette advarselssystem vidste fiskerne, hvornår der var fiskekontrollører i farvandet.

Blev fiskerne alligevel snuppet af kontrollen, måtte de en tur i fængsel i godt en uge. Tiden

